

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XI.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v četrtek, dne 23. februarja 1928.

Telefon št. 2552

STEV. 22.

Brezvestna gonja.

Razmere, v katerih se nahaja danes naš kupčijski svet, so težke in napete. Kamorkoli pogledamo povsod vidimo isto sliko: borba, težka borba za obstoj. Pa če se še tako poglobimo in razmišljamo o situaciji, ne najdemo prav nobenih znakov, ki bi kazali, da se bo položaj v bližnji bodočnosti izboljšal, da oživi trgovina in da pride naša podjetnost do blagodejnega razmaha. Nasprotno, vse govori celo prej za to, da se bo položaj še bolj poostri, da nas čaka še hujša in še brezobzirnejša borba.

Tragični konec trgovske družine Vatovec iz Ljubljane je karakterističen znak za težke čase in zadržljivo atmosfero, v kateri se danes nahaja več ali manj vsa naša trgovina. Žalostni slučaj naj bi služil v memento tudi onim krogom, ki sodijo trgovca samo na zunaj, po njegovih izložbenih oknih in ne poznajo, odnosno ne čujejo poznati njegovih skrbi in muk. Masa, pa tudi najmerodajnejši faktorji so danes bolj dovzetni za puhle fraze nerazsodnih demagogov, kakor pa za trezne nasvete in apele po od pomoči s strani gospodarjev.

Popolno nerazumevanje gospodarskih potreb države, nesmisel za gospodarske težnje, za pozitivno in konstruktivno delo karakterizira današnje naše razmere točneje, kakor še nikdar prej. V Beogradu se vrši dolgotrajna borba za vladne stolce. Ena kombinacija sledi drugi, vse mogoče oblike so se že poskusile in »limanjanje« vlade je postalo že absurdno. Vsakemu objektivnemu motrilecu pa mora pasti v oči, da se ni še nikdar slišalo, da se ta ali ona kombinacija ni posrečila iz gospodarskih razlogov, da je ta ali ona oseba ali stranka vrnila mandat, resignirala na mesto ali storila katerisibodi pomembnejši korak iz gospodarskih razlogov. V naši državi nismo še sploh doživeli, da bi vlada ali tudi samo posamezni ministri demisionirali, ker se ni hotelo ugoditi tej ali oni gospodarski zahtevi. To je značilno za naše razmere. Prav tukaj je pa tudi iskati izvor vsega zla in ognjišče boleznih, na kateri hira danes ves naš organizem.

Pri vsej tragičnosti in trdoti položaja pa trezen in smotren gospodar ne sme obupati! Redki so slovenski trgovci, kojim so bila v mladosti mehko postлана tla. S trdim delom lastnih rok, s trudom in mukami ter dobrimi moralnimi lastnostmi se je osamosvojil slovenski pomočnik in postal samosvoj trgovec. Te dobre lastnosti dišijo tudi še danes slovenskega trgovca. Vabljuje prilike inflacijske dobe in povojna morala ga niso mogle izpriditi. Skrbno je znal čuvati od starišev podedovano poštenost in solidnost. Zato ni povoda za obup, kajti poštenost, reelnost, vztrajno delo in marljivost morajo končno zmagati. In prepričani smo tudi, da ne bodo tu škodovala niti sredstva, ki jih uporabljajo gotovi temni elementi, ki hočejo z razširjanjem lažnih vesti spraviti slovensko trgovino ob dobro ime, ki hočejo omajati par močnih stebrov našega kupčijskega sveta. Z vestmi, ki so zvite iz trte, se hoče našemu trgovcu odvzeti kredit v inozemstvu, prepričati se mu hoče dostop do vsakega dobavnega vira. Podla je taka gonja in nevredna človeka. Čujemo, da širijo take vesti iz sosedne pokrajine, ki ima naravno interes na tem, da čimbolj izpodbija ugled naše trgovine. Žalostno je to,

še žalostnejše pa je, če se takih sredstev poslužuje domača konkurenca.

Dolžnost vseh nas je, da ugotovimo izvor takih vesti, da se javno ožigosa vsakega, ki bi se posluževal takih sredstev. Take metode niso bile pri nas znane in prepričani smo, da jih vsak pravi slovenski trgovec obsoja, da ne bo nikdo dopuščal, da se lažne vesti razširjajo, ker škodujejo ne samo ugledu posameznikov, ampak tudi renomeju cele naše trgovine. Proti takim elementom, ki se poslužujejo tako nemoralnih sredstev se mora postopati brezobzirno. V časih, ko je propadlo toliko veličin, ko ne veruje svet v nobeno svetinjo več, moramo podčrtati, da je vendar še svetlih zvezd, zvezd poštenja in dela, ki vodijo človeka in mu kažejo pot do končne zmage. Tem zvezdam je vedno sledil naš trgovec. Poštenost in vztrajno delo morata, pa če je položaj še tako težak, vendar voditi do končnega, zasluženega plačila, kakor smo prepričani, da doleti zaslužena obsodba nepoštenih metode, ki se danes uporabljajo proti nam!

ITALIJANSKA TRGOVSKA BILANCA PO STABILIZACIJI VALUTE.

Zaključki italijanske trgovske bilance v januarju kažejo, da se od stabilizacije valute pričakovano poživljenje v gospodarskem življenju Italije ni še pojavilo v zaželenem obsegu. Previšek uvoza se je napram decembru le malo spremenil; sicer se je deficit napram lanskemu januarju znižal za 37 milijonov lir, a moramo pomisliti, da se je istočasno tečaj lire zboljšal za 20 odstotkov. V primeri z lanskim januarjem je narasel v letošnjem januarju uvoz za 23%, izvoz za 13 odstotkov.

* * *

BANČNI DEPOZITI V NEW YORKU — SKORAJ DESET MILIJARD DOLARJEV!

Svota depozitov v vseh newyorških bankah je narasla v lanskem letu za 650 milijonov dolarjev in je dosegla znesek 9700 milijonov dolarjev. Od te ogromne svote pride 6950 milijonov ali 72% na 14 velikih newyorških bank z vlogami od 250 milijonov dolarjev navzgor. Na čelu je National City Bank s 1250 milijoni; za njo pride Chase National Bank s 778 milijoni, Guaranty Trust Co. s 720, American Exchange Irving Trust s 622 in Bankers Trust Co. s 562 milijoni.

* * *

STABILIZACIJA LEJA.

Rumuni hočejo stabilizirati, kakor bremo, lej po sedanjem tečaju. Bukareška deviza je že dolgo časa približno na sedanji višini in ne kaže nobenega bistvenega kolebanja. Vseeno pa finančni krogi dvomijo, da bi se trajna stabilizacija leja sedaj posrečila, ker razni predpogoji še niso izponjeni, na primer ureditev predvojnih dolgov. Tudi kaže plačilna bilanca glede na gospodarske razmere Rumunije zelo hudo kolebanje. Na drugi strani pa pravijo, da je proračun v ravnovesju. Po zgledu Poljske se pogaja sedaj v svrhu stabilizacije leja tudi Rumunija za inozemsko posojilo, o čemer poročamo tudi na drugem mestu.

Slovensko trgovsko društvo v Mariboru priredi svojemu ustanovniku in dolgotelnemu agilnemu članu gosp. Vilku Weixlu v proslavo njegove 50-letnice, zabaven večer dne 25. t. m. ob 8. uri zvečer v Narodnem domu. Prijatelji slavljence dobrodošli.

Trgovinski odnošaji med Nemčijo in Jugoslavijo.

»Berliner Tagblatt« prinaša o trgovinskih odnošajih med Nemčijo in Jugoslavijo članek, iz katerega posnemamo v glavnem: Trgovinski promet med obema državama dosedaj ni bil znaten in znaša komaj 1% nemške zunanje trgovine. Uvoz iz Jugoslavije se giblje od l. 1925 na prilično isti višini (50 do 60 milijonov mark letno). Izvoz (brez reparacijskih dobav) v Jugoslavijo pa se je leta 1926 dvignil na 81.4 milijona mark napram 60.1 milijona mark v letu 1925. V prvih devetih mesecih l. 1927 je izvoz v Jugoslavijo za manj kot nazadoval. Glavni uvozni predmeti iz Jugoslavije so bili v prvih devetih mesecih 1927: jajca (12.5 milijona mark), baker (7.8), sadje (7.2), kože (5.1), turščica (4.4), les (3.8), konoplja (2.7), hmelj (2.7), meso (2.4) in pšenica

(0.5). Glavni izvozni predmeti Nemčije v Jugoslavijo pa so bili v tem razdobju: predmeti iz železa (15.4 milijona mark), stroji (11.9), tkanine (9.9), električni stroji in aparati (6.7), kemični in farmacevtski izdelki (3.9), predmeti iz kovin (2.8), izdelki iz lesa (2.6), barve, firneži, laki (2.2), predmeti iz kavčuka (1.4), usnje (1.3), fina mehanika (1.3), steklo (1.1), kožuhovina (1.1), papir (1.1) in avtomobili (1). Poleg tega predstavljajo reparacijske dobave znaten del izvoza v našo državo. V l. 1926 je znašala vrednost naših reparacijskih dobav 48.8 milijona dinarjev, v prvih devetih mesecih 1927 pa 23.7 milijona dinarjev. Na koncu omenjenega članka je izraženo upanje, da bo nova trgovinska pogodba med obema državama znatno pripomogla k poglobitvi medsebojnega trgovinskega prometa in k intenzivnejšim gospodarskim stikom.

Nekoliko statističnih podatkov in pojasnil o poslovanju in pristojnosti razsodišča Ljubljanske borze za blago in vrednote.

Institucija borznega razsodišča je posebni privilegij trgovcev, ki jih upravičuje, da smejo vse spore, izvirajoče iz trgovskih medsebojnih poslov, spraviti pred svoje stanovsko razsodišče, ki jih rešuje v senatih, sestavljenih po izbiri strank samih, iz sodnikov strokovnjakov.

Razsodišče je popolnoma neodvisno, ni podrejeno nobeni višji inštanci, njegove sodbe so končno veljavne ter se ne dajo izpodbijati z nobenim rednim pravnim lekom. Le v slučaju očite ničnosti, taksativno naštetih v čl. XXIII, XXV uv. zakona k civ. pr. redu od 1. avgusta 1895, drž. zak. št. 112, na primer, ako se je razsodišče izreklo po krivem pristojnim ali nepristojnim, ako se je neopravičeno odzela stranki možnost razpravljati pred razsodiščem itd., je dopustna ničnostna pritožba, odnosno tožba pred rednim sodiščem, ki pa ne ovira izvršbe ter je dovolitev iste dopustna le, ako obvezanec položi pri sodišču do končno veljavne rešitve pritožbe, ves znesek, na plačilo katerega je bil obsojen po izpodbijanem izreku.

Način sestave in kvaliteta senatov nudi, kakor se je pokazalo v praksi, dovolj garancij za dobro, pravilno in pravično judikaturu razsodišča. To posvedčuje tudi zaupanje, ki ga ta institucija uživa v trgovskem svetu, ki se prikazuje tudi v sledečih številkah: leta 1925 (prvo poslovno leto) je bilo vloženih 138 tožb, leta 1926 jih je priraslo 938, a leta 1927 pa 1508. Vkljub temu razveseljivemu razmahu poslovanja borznega razsodišča vendar ni trpela zlasti v trgovskem sodstvu potrebna ekspeditivnost. Kakor je posneti iz statističnih podatkov, traja postopanje od vložitve tožbe do končno veljavne rešitve, glede pretežne večine primerov, dva do tri tedne. Lansko leto je glede končno veljavno s sodbo ali poravnavo rešenih 1267 pravnih (one glede katerih so stranke pustile postopanje počivati, ne pridejo v poštev), trajalo postopanje v 203 primerih le do 8 dni, v 726 primerih le do 14 dni, v 253 primerih do enega meseca, nad 1 mesec pa le v 85 slučajih, glede katerih, ali je bila vročitev tožbe združena z večjo težavo, ali je bila potrebna odgoditev razprave v svrhu izvedbe dokazov, ali iz drugih nujnih razlogov.

Pričakovati je torej, da se bodo trgovci, v svojem lastnem interesu, posluževali še v večji meri svojega stanovskega, privilegirane sodišča.

V zvezi s tem ne bo odveč nekaj pripomb o pristojnosti borznega razsodišča, o čemer si stranke niso vselej na jasnem. Svojo pristojnost mora razsodišče, vselej, tudi če ni ugovora, ugotoviti uradoma. Spori, ki izvirajo iz borznih poslov, sklenjenih na Ljubljanski borzi za blago in vrednote, spadajo sami obsebi pred razsodišče. Če se pa zahteva pristojnost razsodišča glede spora, ki ne izvira iz borznega posla, a se vendar nanaša na posel, ki bi se mogel skleniti na borzi (§ 2/b, pravilnika za razsodišče), se mora priložiti tožbi izvornik ali prepis pogodbe, v kateri sta se stranki dogovorili glede pristojnosti (§ 28 istega pravilnika).

Kar se pa tiče oblike te pogodbe, je popolnoma zadoščeno odnosnim predpisom, ako se, kakor je to v praksi običajno, uvrsti odnosna, takozvana proročajska klavzula v sklepno pismo ali naročilnico. Klavzula naj se na kratko glasi:

»Eventuelne spore rešuje razsodišče Ljubljanske borze za blago in vrednote« ali »Stranki se podredite pristojnosti razsodišča Ljubljanske borze za blago in vrednote.« Taka ali slična kratka formula zadostuje ter je vsaki daljni dodatek odveč. Klavzula mora biti uvrščena v kontekst sklepnega pisma ali naročilnice, na vsak način ne spodaj pod podpisom strank. Sklepno pismo, oziroma naročilnico morati podpisati obe stranki.

Ako ni bila pristojnost razsodišča pisмено dogovorjena, že ob sklepanju posla, se to lahko zgodi tudi pozneje, toda na vsak način, že pred vložitvijo tožbe. To se lahko zgodi na ta način, da obe stranki podpišeta odn. sklepno pismo, ali pa, da se v izmenjeni medsebojni korespondenci izrazita na nedvoumen način, da se podredita pristojnosti razsodišča Ljubljanske borze. Podpisati mora stranka sama, ali po svojem zastopniku, potniku itd., ki pa se mora izjaviti, da je od svojega mandanta specijelno pooblaščen tudi za odgovor glede pristojnosti borznega razsodišča. Odnosno določilo § 1008 obč. drž. zak. sicer ne predpisuje v tem pogledu pismene oblike pooblastila, vendar je zelo priporočljivo, da tvrdke, ki sklepajo trgovske posle po svojih potnikih i. dr. uslužbenicah, izstavijo istim primerno pisмено potrdilo, da so tudi pooblaščen v imenu tvrdke podrediti se pristojnosti borznega razsodišča. To je potrebno v izogib daljnega dokazovanja in zasliševanja.

nja v slučaju spora. Protokolirani trgovci in borzni člani so pa podrejani borznemu razsodišču že s tem, da so brez ugovora sprejeli sklepno pismo z gori omenjeno klavzulo, torej tudi če ga niso podpisali. Inozemci so pa, če so sprejeli brez ugovora sklepno pismo s tako klavzulo, podrejani borznemu razsodišču, tudi če niso protokolirani trgovci.

Tu naj bode še omenjeno, da je za izvedbo izvršilnega postopanja na podlagi sodb borznega razsodišča pristojno redno sodišče, in sicer je za dovolitev izvršbe proti obvezancem, ki nimajo ne bivališča, ne premoženja v Sloveniji ali Dalmaciji, za katero področje velja še avstrijski izvršilni red, pristojno okrajno sodišče v Ljubljani (§§ 1/16 in 5 zak. od 27. maja 1896, drž. zak. št. 79).

Borzna uprava je založila »Pravilnik razsodišča«, »Obče borzne uzance«, »Posebne uzance za trgovino z lesom«, »Posebne uzance za trgovino z žitom, s stročnicami, s krompirjem, z vinom, z živimi in zaklanimi prašiči« ter »Posebne uzance« za trgovanje s sladkorjem jugoslovanske, češkoslovske, avstrijske in ogrske provenijence, s kavo, z moko in mlinskimi izdelki, s senom in slamo, s svečami.

Ker se stranki, ki sta se glede posla, sklenjenega zunaj borze, podredili pristojnosti borznega razsodišča, morata, ravno tako, kakor če bi šlo za borzni posel, držati predpisov občin, odnosno posebnih borznih uzanc, je priporočljivo, da si trgovci dobavijo poleg »Pravilnika za razsodišče« tudi »Obče borzne uzance«, kakor tudi »Posebne uzance« svoje stroke.

Knjižice se dobivajo v borzni pisarni, in sicer »Obče borzne uzance« po 12 dinarjev, a »Pravilnik razsodišča« in ostale knjižice po 10 Din.

BREMENA ZA SOCIALNE DAJATVE V AVSTRIJI.

Poslanec Wendenhoffer je pred kratkim, tekoma svojega predavanja o socialnih bremenih v Avstriji podal sledeči račun:

Pri povprečnem tedenskem zaslužku 40 šilingov znaša prispevek za bolniško blagajno 5 šil. 14. grošev, to je 12,85% in prispevek za nezgodno zavarovanje 3%. Iz obligatornih dopustov delavcev nastaja ca. 2% obremenitev mezde in iz obveznosti plačevanja mezde za prve dni obolenja 1% mezde. Za ostale namerence znaša prispevek na Dunaju 15,4%. Ker je razmerje med mezdami in plačami kakor 5 : 1, znaša sorazmerna obremenitev produktov s 3,1%, ki se pa še poveča za odpravnine in druge postranske dajatve približno na 5%. Celokupna socialna obremenitev znaša približno 25% od mezd. Ker znašajo mezde povprečno 30% od vrednosti produktov, je končni produkt obremenjen s približno 10% od vrednosti. Ti stroški za socialne dajatve nastajajo v vsaki fazi produkcije. Ako vzamemo, da je z 10% obremenjena surovina, z 10% polfabrikat in z nadaljnjimi 10% finalni produkt, znaša celokupna socialna obremenitev v Avstriji približno 30% od produkcije.

Ljubljanska borza.

22. februarja 1928

DEVIZE	
Amsterdam 1. h gold.	22.9775 22.9375
Dunaj 1. šiling	13.5725 13.6125
Bruselj 1. belga	7.9104 7.9174
Budimpešta 1. pengő	9.9151 9.9151
London 1. funt	8.0315 8.0315
Newyork 1. dolar	27.21 27.21
Pariz 100 fr.	56.79 56.99
Praga 100 krun	223.88 223.88
Trgov. 100 krun	168.33 168.33
Trgov. 100 krun	300.40 300.40

Spominjajte se ob vseh veselih in žalostnih dogodkih »Podpornega sklada Trgovskega društva Merkur v Ljubljani« in darujte po svojih močeh!

Vprašanje izvoza surovih kož.

(Konec.)

Zbornica za TOI v Ljubljani je na poziv ministra trgovine in industrije že spomladi leta 1926. otvorila pismeno anketo glede ukinjenja izvoznih carin na surove kože. Takrat so bili to vprašanje pokrenili mesarji in trgovci s surovimi kožami v Beogradu, ki vidijo v izvozni carini neutemeljeno oviro plodonosnega vnovčenja surovih kož. Podpirali so jih pri tej akciji poljedelski krogi vsled velikega padca cen živine, ker so se nadejali, da bo cena živini porasla, če bo izvoz kož carine prost. Zbornica je zato tedaj otvorila anketo in vprašala za mnenje vsa večja industrijska podjetja usnjarske stroke, mesarske zadruge, klavniška podjetja, večje živinorejske zadruge in trgovce s surovimi kožami, da se izjavijo glede sledečih načelnih vprašanj, ki so v zvezi z ukinjenjem izvozne carine:

1. ali smatrajo, da je tedanja doba primerna, da se izvozne carine na to surovino takoj popolnoma ukinejo, odnosno ali jih je treba le stopnjeno likvidirati in kakšen način znižavanja bi se jim zdel v tem slučaju najprimernejši;

2. kakšne so kvalitetne razlike med domačimi in importnimi vrstami surovih kož in kakšne so razlike v nabavnih cenah;

3. kakšne bi bile po njihovem mišljenju posledice ukinjenja carine na razvoj cen domačih kož in na živinorejo sploh ter kakšne bi bile posledice s stališča obrata usnjarske industrije.

Industrijska podjetja so v svojih izjavah, ki so jih poslala zbornici, zavzela stališče proti likvidaciji izvoznih carin na surove kože, češ, da tedanja doba za to še ni primerna, kakor tudi iz razloga, da domača usnjarska industrija ne more pokriti svoje potrebe na dobrih govejih kožah v tuzemstvu, marveč je celo navezana na uvoz. Tovarne usnja so opozorile zbornico, da bi imelo ukinjenje izvozne carine za posledico nedvomen porast cene kože, kar bi zopet podražilo cene usnja ter tako zmanjšalo zaščito, ki jo danes uživajo v uvozni carini na usnje, odnosno usnjarske izdelke. Tudi so trdili, da mesarji kože nezadostno snažijo ter da jih prodajajo zelo mokre z odpadki mesa in deli kosti ter da se jim vsled tega ne more zanje priznati one cene, ki bi je dosegli za čiste kože brez lukenj in zarez.

Nadalje so opozarjali, da obstoja popolna izvozna prepoved za surove kože v Avstriji, Ogrski in Češkoslovaški, dočim sta Italija in Nemčija ukinile uvozne carine na surove kože. Ako je že neobhodno potrebno pustiti, tedaj bi se imela po njihovem mišljenju izvozna carina sukcesivno do 60% znižati in šele ko bo v Avstriji, na Češkoslovaškem in Ogrskem promet s kožami popolnoma sloboden, potem bi se mogla naša izvozna carina likvidirati.

Upoštevati je treba tudi dejstvo, da so cene surovih kož v toku zadnjega leta v stalnem porastu. Pri domačih govejih in telečjih kožah je dosegel porast cen v toku zadnjega leta do 70%, pri južnoamerikanskih surovih kožah pa je šlo povišanje do 120%. Likvidacija izvoznih carin bi pa sedaj imela brezdvomno posledico, da bi cene za goveje in telečje kože nadalje porasle do 25% sedanje vrednosti, svinjske kože nekoliko manj. Ta dvig cen bi se sicer pozneje zopet nekoliko zniževal, toda kar je glavno, kvaliteta bi se začela boljšati. Dejstvo je, da danes naši živinorejci in tudi mesarji premalo pazijo na kvaliteto domačih kož. Odpadek znaša pri domačih 25%, dočim pri italijanskih kožah na primer samo 10%.

Pri anketi, ki jo je priredila zbornica, so trgovci s kožami samoumevno zastopali stališče svobodnega izvoza in odprave izvoznih carin. Enako stališče so zavzeli tudi mesarji in živinorejske zadruge, ki pričakujejo, da bo z odpravo izvoznih carin na kože porastla cena živi živini.

Ako izhajamo iz načelnega stališča,

da mora naša gospodarska politika predvsem podpirati predelavo blaga v tuzemstvu in izvažati kolikor mogoče več polfabrikatov, proizvodov in finalnih produktov, a ne surovin v nepredelanem stanju, moramo v tem vprašanju razločevati dvoje:

1. surove kože, ki se predelujejo v tuzemstvu, to so v prvi vrsti goveje, telečje in svinjske kože, katerih letni kontingent niti ne zadostuje za domačo predelavo, marveč se mora še znaten kontingent uvažati za obrat naše industrije iz kolonij, predvsem iz Indije in Afrike takozvanih »kipsov«;

2. ostale surove kože, ki jih v tuzemstvu ne podelujejo, odnosno v zelo neznatni množini, to so predvsem kože od drobnice, ovčje, kozje, jagnječje, kozličje, konjske, oslovske in kože od divjačine.

Dočim ima v prvem primeru izvozna carina še do neke mere industrijsko zaščitni značaj, je carina v drugem primeru popolnoma fiskalnega pomena, ter odpadejo za kože od drobnice in divjačine pomisleki glede domače industrije. S stališča mednarodnega trgovinskega prometa zastopamo glede drobnih kož mišljenje, da naj se izvozni trgovini ne dela z izvoznimi carinami ovir, da bi mogla s čim večjim uspehom vnovčiti kože v inozemstvu. Vpoštevati je tudi treba, da obstoja glede kož od drobnice že močna konkurenca radi ogromnih množin kolonialnega blaga, ki se pojavlja na svetovnih tržiščih.

Na drugi strani je važen in vpoštovanja vreden moment, da leži gros naše usnjarske industrije dosti ekscentrično napram glavnim živinorejskim središčem ter da morajo zato podjetja na velike razdalje dovažati surovine po železnici v svoje obrate, dočim ima inozemska industrija odprto ceno vodno pot po Donavi v Madžarsko, Češkoslovaško, Avstrijo in Nemčijo.

Nadaljni moment je, da je čista carinska zaščita za usnje, ki jo nudi industriji naša uvozna carinska tarifa, znatno manjša kakor pa je bruto-carina, ker mora usnjarska industrija največji del svojih obratnih potrebščin uvažati iz inozemstva in plačati zanje pretirano visoke carine. Položaj, ki se je po donošenju nove avtonomne carinske tarife nekoliko boljšal, bi se z likvidacijo izvozne carine nedvomno zopet poostiril. Zato je potrebno, da se prehod kolikor mogoče omili in izvrši v dveh ali treh etapah. Potrebno je torej predvideti vsekakor daljšo likvidacijsko dobo, da ne bi nenadno ukinjenje izvozne carine izzvalo prevelikih perturbacij v trgovskem poslovanju, kakor tudi v produkcijskem procesu usnjarske industrije. Smatramo, da bi bila potrebna vsaj enoletna prehodna doba za likvidacijo izvoznih carin. Statistika zunanje trgovine zadnjih treh let nam kaže, da je v porastu izvoz žive živine, dočim izvoz surovih kož nazaduje. Obenem pa vidimo tudi, da je uvoz dosegel že v letu 1924 količino 6 do 6,5 milijonov kilogramov ter da je na tej višini tudi ostal in da to predstavlja prilično kontingent importa surovine za normalni obrat domače usnjarske industrije.

Končno je treba uvaževati tudi to, da pri naši usnjarski industriji ni mogoča ona specializacija kakor je na primer v Nemčiji, ki ji omogočuje, da se na primer telečje kože slabše kvalitete lahko porabijo za izdelavo raznovrstnih modnih in fantazijskih izdelkov, za katere se da potem doseči zelo dobre cene. Take vrste kože bi inozemska konkurenca na naših tržiščih po odpravi izvozne carine popolnoma pokupila in sicer po razmeroma visokih cenah, kar bi uplivalo tudi na cene ostalih vrst kož. Pod kako neugodnimi razmerami pa dela domača usnjarska industrija, dokazuje najbolje, da znašajo stroški za delavske mezde v naših tovarnah 8% celokupnih obratnih stroškov, dočim znaša tovarnina in carina za obratne potrebščine in izdatki za prevoz surovih kož 5%.

Po vsem navedenem smatramo, da bi kazalo našim delegatom zavzeti v Ženevi v tem vprašanju zelo rezervirano stališče in da moramo prevzeti

kake obveze glede likvidacije izvoznih carin eventualno samo tedaj, ko bodo vse naše sosedne države, nadalje Češkoslovaška in Poljska ukinile vse izvozne prepovedi in likvidirale sistem izvoznih dovoljenj in kontingentiranja izvoza surovih kož.

KAJ NUDI LIPSKI POMLADNI VELESEJEM 1928?

Lipski velesejem je s svojim nad deset tisoč razstavljalci največji velesejem sveta. Na razstavnem prostoru, ki zavzema nad 300.000 m² površine, se nudi vseh vrst blago v taki popolnosti kot na nobenem drugem velesejmu. Radi lažjega pregleda se deli Lipski velesejem v dva dela in sicer:

- a) v splošni vzorčni velesejem;
- b) v tehnični in stavbeni velesejem.

Splošni vzorčni velesejem zaseda 55 velesejemskih palač v sredini mesta ter se cepi na sledeče trgovske panoge: hišni in kuhinjski predmeti, steklo in keramika, igrače, športni predmeti, godala, usnjena roba, potovalne in toaletne potrebščine, galanterija, razsvetljave, pohištvo, papir, književna obrt, reklama, pisarniške potrebščine, pisarniški stroji, nakit, umetnine, tekstilno blago, čevlji in čevljarški stroji.

Tehnični velesejem s stavbenim velesejmom ima svoj poseben razstavni prostor s 15 ogromnimi dvoranami. Tu razstavijo največje in najmožnejše nemške tovarne najmodernejše pridobitve vseh industrijskih panog. Poleg tega so razstavljeni vsi važnejši izdelki za stavbarstvo. Na tehničnem in stavbnem velesejmu se vidijo stroji za moč in pogon, orodni in drugi delavni stroji, elektrotehnični stroji, elektrotehnične naprave, radio, izdelki fine mehanike, stavbna tehnika, železni in jekleni predmeti, orodje itd.

Spomladi 1928 se vrši splošni vzorčni velesejem od 4. do 10. marca, tekstilni, usnjarski in čevljarški velesejem traja pa le od 4. do 7. marca, tehnični velesejem s stavbenim velesejmom pa od 4. do 14. marca.

Obenem s tehničnim velesejmom se bode letos vršil prvi mednarodni velesejem avtomobilov. Razstavljeni bodo vseh vrst avtomobili, specialni vozovi za transport, čiščenje cest, gašenje ognja itd. od najmanjših in najpreprostejših tip, pa do največjih in luksuznih avtomobilov, trokolesnih transportnih vozov in motornih koles.

Vse podatke in pojasnila o Lipskem velesejmu daje častno zastopstvo Stegu, Ljubljana, Gledališka 8.

Premog in petrolej.

Nadprodukcija premoga je že dolgo časa skeleča rana na telesu svetovnega gospodarstva. Ne toliko staro, a tudi kočljivo je isto vprašanje v petrolejski industriji. Navadili smo se, da smatramo »tekoči« premog tako zelo kot brezpogojno srečnega tekmeča črnega premoga, da njegove nadprodukcijske krize skoraj podcenjujemo in da jih ne vzmemo za tako resne kot premogovne. In vendar je treba, da obojno gorivo primerjamo.

O obsegu produkcijskega prirastka v evropskem premogarstvu (črni premog) nas orientirajo sledeče številke (za leto 1927 cenitev):

	1925	1926	1927
7 evropskih glav-			
nih producentov	500	405	550
od teh Vel. Britanija	247	126	259
Kontinent	253	279	291

Cenitev za zadnje leto, čeprav morda ni natančna, nam pravi, da je relativno pomanjkanje premoga iz leta 1926 premagano. Velika Britanija je produkcijo štrajkovnega leta 1926 več kot podvojila in tudi ostali producenti so šli navzgor. In če celo leta 1926 ni skoraj njej nastopilo pravo pomanjkanje premoga — saj celo v deželi štrajka ni bilo nobenih katastrofalnih pojavov — si lahko mislimo, da produkcija leta 1926 ni bila globoko pod črto, ki se krije z resnično krivuljo potrebe. Zato tudi ni čudno, da je Evropa leto nato ob 35-odstotnem dvigu produkcije svojih sedem glavnih producentov preživela novo nadprodukcijsko krizo s hudim bo-

jem za cene. Značilno za to je gibanje cen v angleškem premogarstvu, ki je iz znanih vzrokov pretrpelo glavni sunek. Tekom leta 1927 je padla cena za 6 šilingov pri toni in na koncu leta znamenje premogarstva cene, ki značijo povojni minimum, s posledico, da veliko premogovnikov avtomatično izpade iz produkcijskega polja. Na kontinentu je položaj iz več vzrokov manj napet, a tudi tukaj opazamo jasne in neizbrisljive sledove nadprodukcije in padajočih cen. Treba je samo energičnega in vsaj deloma uspešnega napada od strani Anglije v svrhu zopetne prisvojitve predvojnega vodstva na evropskem premogovnem trgu, pa bodo premogovne industrije drugih dežel takoj padle v nižino depresije. Dosegljiva skupna prodaja premogarstva je kljub vsem upom menda trdna količina, ki je globoko pod skupno kapaciteto producentov.

Čeprav je raztezna možnost prodaje petroleja v znamenju veliko boljnih perspektiv kot jih ima premog, je bilo vendar leto 1927 tudi za to trgovino leto najkočljivejše nadprodukcije in najmočnejšega padanja cen. Pri tem so pa še pričakovali od leta 1927 sanacijo zavozenega položaja na petrolejskem trgu, in to spričo dejstva, da se je leta 1926 prvič posrečilo kolikor toliko zaježiti petrolejsko povodnje in da se je svetovna poraba petroleja in bencina nadalje gibala v dvigajoči se črti. Konsum petroleja in njegovih stranskih proizvodov je faktično dosegel rekordno višino, ob istem času so šle cene za ameriški gazolin (lahki bencin) pri galoni od 9¼ do 5¼ centov nazaj. Ta več kot 30-odstotni padec ima skoraj le eno samo utemeljitev: **ogromni prirastek produkcije v okraju Seminolev** (v državi Oklahoma). Na koncu julija 1927, na višku petrolejske povodnje, je produciral ta sredi leta 1926 na novo odkriti petrolejski okraj dnevno pol milijona barelov, napram 150.000 barelov v začetku leta. Tedaj je dosegla vsa severoameriška petrolejska produkcija nezasišeno dnevno višino dveh in pol milijona barelov; 1 barrél je pa poldrugi hektoliter. Od avgusta naprej je nastopila pač majhna razbremenitev, v prvi vrsti zato, ker so se zedinili lastniki seminolskih vrlecev na gotovo organično omejitve dnevne kvote; a ta razbremenitev ni bila zadostna, cene so še naprej padale, čeprav ne več v strmi krivulji. Vzemši za leto 1927 zopet cenitev je znašala svetovna produkcija petroleja v zadnjih dveh letih sledečo množino:

Dežela	1926	1927
	v milj. barelov	
U. S. A.	771	900
Rusija	63	70
Mehika	90	63
Venezuela	37	60
Perzija	36	39
Rumunija	23	28
Nizoz. Indija	21	20
Columbia	6	14
Peru	11	11
Indija	8	8
Argentina	8	8
Poljska	6	6
Druge dežele	16	16
Skupaj	1096	1243

Kljub močni in sistematični omejitvi mehikanske produkcije je že itak ogromna produkcija leta 1926 narasla v letu 1927 za 12%. Da so cene spet padle, je umljivo; petrolej družbe Shell je notiral v Londonu že v sredi avgusta 1. 1927 1 šiling in 1¼ pence proti 1 šil. 5½ pence v začetku leta.

Petrolejska kriza je v toliko različna od premožovne, ker dobički v petrolejskih podjetjih investiranega kapitala zaenkrat le v prav minimalni izmeri naznanjajo katastrofalno slabšanje. Se narobe: nekatere velike družbe (Shell) izplačujejo za 1. 1927 še večje dividendo kot lani. A tudi ta zvezda je začela vidoma ugašati. Če se ne bo posrečilo v tekočem letu zaježenje petrolejske poplave, bodo postali izgledi rentabilnosti v petrolejski industriji resno ogroženi, pač z izjemo onih podjetij, ki bodo razpolagala z novimi bogatimi petrolejskimi vrleci. Novoodkriti viri v zahodnem Teksasu bodo morda letos igrali na svetovnem petrolejskem trgu podobno vlogo kot seminolski viri v letu 1927.

Mednarodna petrolejska vojska, ki

ima zlasti v orientu kar najbolj ostre oblike, položaja pač ne bo olajšala. Tekmujoče skupine se morajo pripraviti še na nadaljnje žrtve, če hočejo nadaljevati boj z dosedanjim sredstvom preplavljanja petrolejskega trga. Za pretežni del petrolejske industrije nimajo ti izgledi prav nič razveseljivega. Drugo vprašanje je pa, če ne bo izredna pobuda, ki nastane industrijam petrolejske porabe in transportnim sredstvom sveta iz padajočih cen petroleja in bencina, prinesla z narodnogospodarskega stališča bogato **kompenzacijo** za stiske petrolejskih trustov. Skoraj bi dejali, da se bo to zgodilo in da bo svetovno narodno gospodarstvo na ta način bogato odškodovano.

ITALIJANSKE DELNISCHE DRUŽBE.

V januarju je bilo ustanovljenih v Italiji 125 delniških družb z glavnico 29 milijonov 413.000 lir. 75 družb je zvišalo glavnico za 126 milijonov lir. Temu nasproti zaznamujejo 47 likvidacij s skupno 65.754.000 lirami in 10 glavninih redukcij v znesku 18.505.000 lir. Primerjajoč nove ustanovitve in zvišanje glavnice z likvidacijami in redukcijami, vidimo, da ostane še zmeraj visoka aktivna postavka. Vse te podatke izdaja Splošna fašistovska bančna zveza.

Trgovina.

Hmelj. Tudi v preteklem tednu je bil trg hmelja v Petrovcu nekoliko živahnejši. Za 100 kg so plačevali 600 do 1200 dinarjev. Položaj je dober. Cene kažejo uhrditev z nadaljno dvigajočo se tendenco. V Zalcu so v preteklem tednu jugoslovanski hmelj malo manj prodajali; za 50 kg so plačevali 600 do 1400 Kč. V Nürnbergu položaj za naš hmelj ni baš ugoden, za 50 kg so plačevali 35 do 60 mark, boljše vrste 60 do 90 mark. — V Zalcu je bil trg v preteklem tednu živahnejši. Za nekatere parlije primablaga so dajali po 2250 za 50 kg, sicer je bila cena 1800 do 2100 Kč. Položaj je dober, cene trdne. Zaloge hmelja iz leta 1927 se zmeraj bolj redčijo, cenijo jih na 4000 stotov à 50 kg. — V Nürnbergu so v preteklem tednu malo prodali. Cene so nespremenjene in kažejo rajši navzdol kot navzgor. Plačevali so 50 do 250 mark za 50 kg.

Nazadovanje poljske petrolejske trgovine. Po računih zveze poljskih petrolejskih industrijcev je znašala produkcija surovega petroleja na Poljskem v preteklem letu okoli 72.300 cistern napram 79.607 cisternam v letu 1926 in 81.191 cisternam v letu 1925. Produkcija zemskih plinov je znašala v letu 1925 535 milijonov m³, leta 1926 samo še 480 milijonov, lani pa 450 milijonov. Prav tako se je zmanjšala tudi produkcija peklina (zemeljskega voska) od 7537 ton na 741 ton (l. 1925 pa pač samo 7227 ton). Delovanje rafinerij je proti prejšnjim letom prav tako nazadovalo; leta 1925 so predelali 715.125 ton surovega petroleja in so producirali 647.842 ton petrolejskih produktov; število za naslednji dve leti so: 780.769 in 709.963 ton v letu 1926 ter 682.091 in 618.514 ton v letu 1927. Zelo je padel tudi eksport; leta 1925 je znašal 335.996 ton, leta 1926 se je dvignil na 459.742 ton, lani je pa padel na 270.665 ton.

Denarstvo.

Srbsko-grška banka v Solunu priobča svojo prvo bilanco od 1. avgusta 1926 (datum ustanovitve) do 31. decembra 1927. Spričo finančnega in ekonomskega položaja moremo smatrati to kot letno bilanco. Delovanje banke je bilo iz več vzrokov zelo omejeno. Jugoslovanska svobodna cona v solunskem pristanišču še ni začela delovati in bi morala njene finančne posle voditi Srbsko-grška banka. Tako nima ta banka skoraj nobene dela. Tekom poslovne dobe je bil umorjen bančni ravnatelj D. Pesaris in je bila banka nato brez pravega vodstva.

Banca Romanesa. Bilanca te velike rumunske banke kaže prav posebno likvidnost. Delniška glavnica znaša 280 milijonov lejev, rezerve 240 milijonov, brutodobitek preteklega leta 258 milijonov in čisti dobiček 116 milijonov lejev. Kreditirji in vlagatelji beležijo 2372

milijonov lejev, debitorji pa samo 2103 milijone. V št. 70. lanskega leta je priobčil »Trgovski list« članek z naslovom Rumunske bančne bilance, in je naštel tam vse važnejše banke in njih poslovanje. Kdor si hoče ustvariti vpogled v rumunsko denarno gospodarstvo, mora poznati v prvi vrsti najnamenitejše rumunske banke.

Industrija.

General Motors. Velika Fordova konkurenčna tvrdka General Motors je imela v zadnjem četrtletju 454 mil. netodohodkov (leto prej 391). Netodohodki vsega lanskega leta so nesli 235.100.000 dolarjev (v letu 1926 194.600.000 dolarjev); letni promet lanskega leta je znašal 1269.500.000 dolarjev, v letu 1926 pa 1058.100.000 dolarjev. Vidimo, da je bilo lansko leto v vsakem oziru boljše kot predlansko.

Alpine Montan za preteklo leto najbrže ne bo izplačala nobene dividende. Kupčija je poslala sicer boljše kot je bila lani, a doseženi dobiček bodo rajši naložili v glavnico in v rezerve. Družba je svoj investicijski program nadaljevala in se mora tudi v bilanci ozirati na potrebne odpise. V tekočem letu se je kupčija ugodno začela. Sicer so ostale cene doma nespremenjene, a na svetovnem trgu so nolacije boljše, kar pride v dobro eksportni trgovini.

Iz naših organizacij.

Gremij trgovcev v Ljubljani vabi na redni letni občni zbor Gremija trgovcev v Ljubljani, ki se vrši v ponedeljek, dne 27. februarja 1928 ob 7. uri zvečer v mali dvorani hotela »Union«. Dnevni red: 1. Pozdrav načelstva. 2. Odobritev zapisnika zadnjega občnega zbora. 3. Poročilo tajnika. 4. Računski zaključek za leto 1927. 5. Poročilo preglednikov računov. 6. Odobritev proračuna za leto 1928. 7. Volitev odbora. 8. Samostojni predlogi. — Samostojni predlogi morajo biti pisмено predloženi načelstvu v smislu § 18 gremijalnih pravil 8 dni pred občnim zborom. V slučaju nesklepčnosti občnega zbora se vrši eno uro pozneje v smislu § 17 gremijalnih pravil ravno tam z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki bo pa veljavno sklepal ob vsakem številu navzočih članov.

Trgovski gremij za mariborsko okolico obvešča vse svoje člane, da se vrši redni letni občni zbor istega prihodnje nedelje, dne 26. i. m. ob 1. uri popoldne v Gambinovi dvorani v Mariboru s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo o delovanju gremija in o bilanci blagajne za leto 1927. 3. Proračun za leto 1928. 4. Slučajnosti (predlogi, nasveti itd.).

Univ. prof. dr. M. Škerlj:
Pravila naših delniških družb.
 Studija izredne koristi za vsakega jurista in praktičnega gospodarja.
Stane 15 Din.
 Dobiva se v upravi »Trgovskega lista«.

RAZNO.

Žitna kriza v Rusiji. Nabiralna akcija ruske vlade glede žita ni prinesla pričakovanih uspehov. Kljub vsem naporom vlade niso mogli spravili na kmetih več žita skupaj kot 70 odstotkov lanske količine. To dejstvo priznavajo sovjeti sami. Tudi se ni posrečilo nameravano pomnoženje obdelanega sveta. Morda letos Rusija sploh ne bo mogla nič žita eksportirati in dvonijno celo, če bo mogla vsled odpora kmetov vsaj mesino svoje prebivalstvo preživiti.

Lan v Srednji Evropi. — »Agrarische Nachrichtenzentrale« ugotavlja, da so izgledi za pridelovanje lanu v Srednji Evropi ugodni. Glavni vzrok je ta, da je

Rusija, kot prva dobaviteljica lanu za Evropo izvoz lanu takorekoč popolnoma zaprla in da bo to zaporo vzdržala najbrž še celo vrsto let. Poljedelske strokovne organizacije srednjeevropskih držav so se pričele baviti z vprašanjem organizacije pomnoženega pridelovanja lanu. V Nemčiji bo uvedla vlada sama posebno tozadevno akcijo in bo dajala pridelovalne premije. Češkoslovaška bo pričela v najbližnjem času s podobno akcijo; v Avstriji so pa pričeli s pospeševanjem pridelovanja lanu že lani. In pri nas?

Ogrski gradbeni načrti. Leto 1927 je bilo na Ogrskem kljub vsem gospodarskim težavam vseeno leto gospodarskega razvoja. Konjunktura je trajala takorekoč skoz vse leto. V novem letu je pa nastopil preokret. Povod skrbi je vedno bolj naraščajoča brezposelnost v kovinski industriji. Nameravana javna investicijska dela in javne dobave, zlasti pri državnih železnicah, še niso bile razpisane. Tovarne izvršujejo zato samo lanska naročila. Ker je sedaj bil likvidiran tudi zadnji ostanek posojila Zveze narodov, upajo na skorajšnje zboljšanje položaja. Program gradnje cest, zanemarljen že 10 do 12 let, je bil sedaj izpopolnjen; sklenili so zgradbo cest v dolžini 2800 km in s stroški 280 milijonov pengö. Tudi glavno mesto bo udeležilo svoj investicijski načrt, bo zidalo hiše, izpopolnilo cestno železnico, bo kupilo avtomobile in izvedlo obrat z njimi. Isto nameravata tudi mesti Szeged in Debreczen. Za investicijske namene je določenih okoli 700 milijonov pengö. Na denarnem trgu upajo na ugoden razvoj; to tembolj, ker so mogli placirati večje število zastavnih pisem v Ameriki in ker je položaj Narodne banke in centrale denarnih zavodov ugoden. Kratkoročni krediti so obilno na razpolago, notranja tvorba kapitala kaže razveseljiv napredek.

Francozi protestirajo proti španskemu petrolejskemu monopolu. »Daily Telegraph« poroča, da je vložila francoska vlada pri španski vladi protest proti lani ustanovljenemu španskemu petrolejskemu monopolu. Dalje poroča isti list, da vidi španska vlada v vprašanju petrolejskega monopola čisto notranjo špansko zadevo in da bodo dobile oškodovane petrolejske družbe primerno odškodnino. Francoski list »Temps« potrjuje vest angleškega lista o protestu francoske vlade pri španski vladi glede omenjenega monopola, po katerem so francoski interesi raznih družb oškodovani. List pristavlja, da sta v isti zadevi vložili protest tudi angleška in ameriška vlada.

Poljedelske eksportne zadruge na Ogrskem. Vprašanje eksporta poljedelskih pridelkov ogrske agrarce seveda zelo zaposljuje. Sedaj se vršijo pogajanja med zainteresiranimi zastopstvi poljedelstva in trgovine glede ustanovitve skupne velike eksportne zadrzne organizacije. S pomočjo te zadruge, pri kateri bodo udeleženi poljedelski in trgovski krogi, se bo vršil eksport agrarnih pridelkov. V zadevi ustanovitve te zadruge se bo vršil kongres v kakšnem agrarnem mestu ogrske nižine.

Dohodki Grčije iz tobačnega monopola. Tobačni davek je prinesel grški državi v letu 1927 znesek 1400 milijonov drahem, 221 milijonov več kot v letu 1926. Vsak dan so pokadili na Grškem 13 milijonov cigaret, kar reprezentira kapital 5.700.000 drahem. V enem samem letu izdajo Grki nad dve milijardi drahem samo za cigarete. Vedeli moramo, da so Grki med najstrastnejšimi kadivci tobaka. Vidimo pa tudi, kako se vsote sumirajo.

Bombaževa kultura v Bolgariji. V preteklem letu je bilo v bombaževi kulturi v Bolgariji 15.000 hektarov. Bolgarska vlada se sedaj na vso moč trudi, da ta kulturni areal dvigne. Začela je razvijati na deželi živahno propagando. Potovalni učitelji so poučevali kmete o načinu bombaževe kulture od začelka do pridelka, in hkrati tudi o veliko večji rentabilnosti gojitve bombaža napram drugim poljedelskim panogam. Vlada upa, da se bo bombažu namenjeni kulturni areal dvignil letos na 30.000 hektarov, ter si obeta od tega novih virov za aktivnost trgovske bilance. Na pobudo vlade bodo priskočile bolgarske banke kmetom, ki se odločijo za kulturo bombaža, s potrebnimi posojili na pomoč. Bolgarska vla-

da upa, da bo v treh letih kulluro bombaža tako dvignila, da bo domačo potrebo na bombažu krila lahko domača produkcija. — To upanje je prav upravičeno. Isto se je v polpreteklem času izvršilo že v Egiptu.

Po svetu. Predsednik kubanske republike Machado je označil zaslopnikom inozemskega časopisja kot cilj kubanske sladkorne politike zagolovitve za producente primerne cene brez krivičnega povišanja za konsumenta. Če bi šle cene čez pametno izmero, bi se v interesu konsumentov skrbelo za njih redukcijo. — Nemška »Bank für auswärtigen Handel« bo izplačala kot lani 9-odstotno dividendo. — V Sofiji so ustanovili poljskobolgarsko trgovsko zbornico. Poljaki upajo dobiti s tem za svoje industrijske izdelke nov trg, do čim upa Bolgarija na prodajo svojega tobaka v Poljski. — V Londonu se bo vršil v aprilu tobačni velesejem. Na vse prizadele države so razposlana povabila na udeležbo. — V Turčiji se vršijo pogajanja o zgradbi novih sladkornih tovarn. Holanci so glede zgradbe novih rafinerij stavili že ugodne denarne ponudbe. Nemški strokovnjaki priporočajo zlasti napravo rafinerije v Tarzu (na južnem pobočju gorovja Taurus), kjer so dani vsi podnebni pogoji za kulturo sladkornega trsta. — Bolgarija je krila doslej večino potrebe na soli z uvozom iz Rumunije. Da Irgovsko bilanco v tem pogledu razbremeni, je dala vlada po posebej za sistematično raziskovanje bolgarskih podzemskih zakladov ustanovljeni komisiji raziskati bolgarsko zemljo tudi glede soli. Poleg že prej najdenih manjših najdišč so odkrili sedaj v ozemlju Provadija izredno močne zaloge soli in bodo pričeli v najkrajšem času z njih izkoriščanjem. — V sled poročil o velikem pomanjkanju živil v Rusiji so v Chicagi cene pšenice naenkrat poskočile. Beremo tudi, da je nastopilo v Moskvi občutno pomanjkanje riža in krompirja. To je v skladu z novice, ki smo jo glede prehrane v Rusiji zadnjič priobčili. — Na Poljskem so odkrili nova premogovna skladišča, na kilometre daleč se raztezajoča. — Zaključek Nemške državnne banke je tako ugoden, da bodo izplačali najbrž 13-odstotno dividendo. Banka razpolaga s skupnimi rezervami v znesku več kot 300 milijonov mark. — V Belgiji se nadaljuje koncentracija bank in se bo vsled tega vpliv v Banque de Bruxelles na belgijsko industrijo zelo ojačil. — Bruselj so dolo-

čili za sedež evropskega kartela cinka in bodo centralizirali tam propagandni oddelček. Pogajanja s Poljsko o pristopu h kartelu so po zadnjih vestih lik pred zaključkom. — Bolgarska vlada je pričela z novimi prizadevanji za pospešen izvoz vina. Vse lakse in davke na eksportna vina je odpravila in je za določene vrste znižala tudi železniške tarife. Vlada si obljublja od teh odredb dvig vinske produkcije in obenem zagolovitev stalnih inozemskih trgov za bolgarska vina. — S 1. i. m. so slopili v veljavo dogovori o direktnem blagovnem prometu med Jugoslavijo in Grško. Odslej na postaji Dževdželija ne bo treba več izpolniti novih vozniških listkov. — Rumunska Banca Generala izkazuje ob glavnici 60 milijonov lejev in rezervah 52.5 mil. lejev čisti dobiček v znesku 16 milijonov lejev. — Ratifikacija s'adkornega dogovora med Nemčijo, Poljsko in Češkoslovaško bo izvršena te dni v Berlinu. — Minister za trgovino in industrijo je podpisal pravila nove jugoslovanske družbe za zgradbo aeroplanskih motorjev. Soudelžen je francoski kapital. Delniška glavnica znaša zaenkral 15 milijonov dinarjev. — Moslmska Irgovska in obrtna banka v Sarajevu je prišla v konkurz.

TRŽNA POROČILA.

Sladkor. V zadnjem času so šle cene sladkorja proti vsemu pričakovanju zopet nazaj, deloma prav izdatno. Tega tudi ni mogel spremeniti podpis kubanskega predsednika, da se produkcija v letu 1928 omeji na ca 80 milijonov stotov po 50 kg surovega sladkorja. To tem manj, ker ima kubanska odredba klavzulo, da se v slučaju splošnega slabega pridelka omejitvene odredbe lahko spremenijo. Tudi stremljenje evropskih sladkornoeksportnih držav, da se eksportirajo samo določene količine previška, ni moglo položaja zboljšati. Evropski pridelke pesnega sladkorja cenijo sedaj za 1½ do 2 mil. stotov manj kot doslej. Severna Amerika je porabila v letu 1927 105.94 milij. stotov rafinadnega sladkorja, to je pa za 7.49 oziroma 4.26 milij. stotov manj kot v prejšnjih dveh letih. Nekakšen protitež tvori vedno rastoči sladkorni konsum v Evropi, z Nemčijo na čelu, a izenačenje s tem ni doseženo. Ker bodo zaloge veletrgovcev kmalu pošle, je računati potem z večjim interesom nakupovalcev. Negotovo je, kdaj se bo to zgodilo. In ko se bo, bo imel trg dosti blaga na razpolago, tako

v Evropi kot na Kubi in drugod. — Produkcije trstnega sladkorja še ne morejo dobro oceniti, a produkcija pesnega sladkorja v Evropi je sedaj skoraj definitivno ugotovljena. Kakor smo že rekli, so najnovejše številke pod prejšnjimi cenitvami, za poldrugi do dveh milijonov stotov. Svetovni trg pa na to nič ne reagira. Najnovejše številke za Evropo so sledeče (v milijonih stotov):

Dežela	1926/27	1927/28
Nemčija	33.14	33.22
Rusija z Ukrajino	19.66	30.—
Češkoslovaška	20.63	25.30
Francija	14.10	17.40
Poljska	11.26	11.50
Belgija	4.67	5.60
Italija	6.28	5.60
Holandska	5.72	5.20
Vel. Britanija	4.80	4.50
Španija	4.90	4.40
Ogrska	3.50	3.80
Danska	3.—	2.90
Švedska	0.42	2.90
Rumunija	2.98	2.80
Avstrija	1.59	2.20
Jugoslavija	1.58	1.90
Druge dežele	1.58	2.26
Skupaj	139.83	161.48

Torej je pričakovati v Evropi letos ca 21.650.000 stotov po 50 kg več sladkorja kot lani. Vidimo zlasti velik prirastek v Rusiji, precejšnji prirastek v Češkoslovaški in Franciji, nazadovanje v Italiji in Vel. Britaniji (tukaj kljub vsem naporom vlade za dvig produkcije), zopetni prihod Švedske, dvig pri nas v Jugoslaviji. Čeprav ruski sladkor ne bi prišel v oni izmeri na svetovni trg, kot kažejo številke, morajo vseeno z njim računati. Nemčija najbrž ne bo posebno silila z izvozom, ker raste domači konsum. Višji pridelok v Češkoslovaški bo moral iti vsekakor ven v svet, in to bo šlo precej težko. V bodoče bo igral največjo vlogo v cenah razvoj svetovne porabe. Za bližnjo bodočnost ne računimo z večjimi spremembami v cenah, čeprav se morebiti pojavi lahko kolebanje.

Kavčuk. Trg surovega gumija se je v zadnjih dneh utrdil in so postale cene spel nekoliko stabilnejše. V začetku februarja je znašala cena gumija 18½ pence in se je znižala nalo na 16 pence (10. i. m.), kar je nanjižja cena po letu 1924. Sicer je pa položaj lala: v strokovnih krogih računijo z zboljšanjem na kavčukovem Irgu, ker pričakujejo večjih nakupov na zalogo, splošno je pa negotovost na tem Irgu še zelo velika.

Žito. Tendence svetovnega Irga je javno pod vplivom večjih špekulativnih akcij, ki so izšle iz prekomorskih Irgov in ki so skupaj z zopet naraščajočo potrebo konsuma imele za posledico dvig cen. Konsum kaže povsod nekoliko večje zanimanje za moko in je s tem v zvezi ugodnejše razpoloženje na žilnem Irgu. Promet je sicer še zmeraj razmeroma majhen, a zboljšanje se ne da utajiti. V zvezi z dvigom cene pšenice se je dvignila tudi cena rži. Iz Argenline poročajo o nenavadno ugodnem vplivu vremena in tudi v južnih državah v U. S. A. kaže vse dobro. Kanadski pool ni cen bistveno dvignil, kakor jih tudi Argentinanci niso. Vzrok je morda ta, da so se vidne zaloge v Kanadi in v U. S. A. le malo zmanjšale. V obeh deželah so sedaj še za ca 52 milijonov bušelov večje kot lani. V evropskih deželah presojajo bodoči pridelok v splošnem ugodno; obdelani svet je v splošnem večji kot lani, na Francoskem n. pr. za 204.470 hektarov. Svetovne zaloge rži so komaj polovico tako velike kot lani v tem času, in tudi ječmena je manj; več je pa koruze.

Ljubljanski pomladni velesejem 1928

splošni velesejem

od 4. do 10. marca
tekstilni, čevljarški in usnjarski
velesejem od 4. do 7. marca
tehnični in stavbni velesejem

od 4. do 14. marca
prvi mednarodni velesejem
avtomobilov od 4. do 14. marca

je najuodnejši kupčijski trg
in največji velesejem v Evropi.

Znižane vozne cene. Brezplačni vizumi.

Pojasnila daje:

Častno zastopstvo **STEGU**,
Ljubljana, Gledališka ulica 8

Veletrgovina
A. ŠARABON
v Ljubljani
priporoča
špecerijsko blago
raznovrstno žganje,
moko in deželne pridelke. • Raznovrstno
rudninsko vodo.
Lastna pražarna za kavo
in mlin za dlave z
električnim obratom.
Cenitki na razpolago!

VINO CET
tovarna
vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana
nudi
**najfinejši in najokusnejši
namizni kis iz pristnega
vina.**
Zahtevajte ponudbo!
**Tehnično in higijenično najmodernejše
urejena kisarna v Jugoslaviji.**
Pisarna: Ljubljana, Dumaška cesta 1a, II. nadst.

VELETRGOVINA
kolonijalne in špecerijske robe
IVAN JELAČIN
LJUBLJANA
Zaloga sveže prazene kave, mletih
čljev in rudninske
vode.
Točna in solidna
postrežba!
Zahtevajte ceniki!

LJUBLJANA - GREGORČIČEVA ULICA 23 - TEL. 2552

TISKARNA MERKUR
TRG.-IND.
D. D.
SE PRIPOROČA
ZA TISK VSAKOVRSNIH
TISKOVIN ZA TRGOVCE, OBRTNIKE,
INDUSTRIJCE IN URADE.
LASTNA KNJIGOVESNICA.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo
Ljubljana, Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopiju)
Brzjavke: Kredit Ljubljana : : : Telefon šte.: 2040, 2457, 2548; Interurban: 2706, 2806
Peterson International Banking Code
Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila,
predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safedepoziti itd.